

תשעה - WhatsApp - Nitzavim

(1- כל ישראל צריכים זה לזה -

אמרו רז"ל: 'הוי שפל רוח לפני כל אדם', והפירוש בזה הוא, 'והוי באמת לאמיתו' (תניא פ"ל), לא רק מצד השפלות, אלא מצד האמת, שבאמת יש יתרון מעלה בזולתו, ולכך צריך להיות שפל רוח לפני כל אחד.

ולכאורה אינו מובן, אם הוא בדרגא נעלית יותר מחבירו, איך יכול להיות 'שפל רוח' בפניו? אך הביאור הוא:

"שיש בכל אחד ואחד בחינות ומדריגות מה שאין בחבירו, וכולן צריכין זה לזה, ונמצא, שיש יתרון מעלה בכל אחד ואחד, שגבוה מחבירו וחבירו צריך לו.

וכמשל האדם שהוא בעל קומה בראש ורגלים, שאף שרגלים הם סוף המדריגה ולמטה, והראש הוא העליון ומעולה ממנו, מכל מקום, הרי בבחינה אחת יש יתרון ומעלה להרגלים - שצריך להלך בהם, וגם הם מעמידי הגוף; והראש, וגם כשאירע כובד בראש, מקיזין דם ברגלים ונרפא ומקבל חיותו ממנו. ונמצא, שאין שלימות להראש בלתי הרגלים" (לקו"ת נצבים ד"ה אתם נצבים).

כך בכלל ישראל, גם מי שחושב על עצמו שהוא בבחינת 'ראש', אין לו שלימות בפני עצמו, כי יש מעלות רוחניות שהוא צריך לקבל מזולתו. וכאשר כל יהודי ירגיש שיש חסרון בנפשו שרק חבירו יוכל להשלימו, אז יכול להרגיש 'באמת' 'שפל רוח' לפני כל אדם.

(ע"פ לקו"ת נצבים ד"ה אתם נצבים)

(2- עבודת התשובה תוכנה להשיב את הגזילה אשר גזל -

"והנה, בראש השנה הוא בחינת התשובה, שכללות נשמות ישראל תשובנה למקורם ושרשם" (לקו"ת נצבים ד"ה אתם נצבים).

כלומר: המלכת הקב"ה היא ע"י עבודת התשובה (כמבואר במקום אחר בחסידות). ותוכן התשובה של ר"ה אינו רק תשובה במובנה הפשוט - היינו תשובה על חטאים - אלא תשובה לפי תוכנה הפנימי והעמוק, היינו תשובה מלשון השָׁבָה, דעיקר התשובה הוא החזרת דבר, בדוגמת אדם ש'משיב' את הגזילה.

וכמו כן כאן, על האדם להשיב ולהחזיר את מה ש'גזל', שבכך שהאדם השקיע את שכלו ומחשבתו בעניני עולם הזה, הרי 'גזל' את נפשו האלקית והפרידה ממקור חוצבה, וצריך להחזירה בתשובה שלימה, שתשוב הנפש האלקית לשרשה (ע"פ סידור עם דא"ח ד"ה זה).

כלומר, שגם בהיותו נשמה בגוף, תתגלה באדם קדושת נשמתו באותה מדריגה כפי שהיא למעלה בשרשה ומקורה. ובר"ה צריכה להיות התשובה דכללות עם ישראל.

(ע"פ לקו"ת נצבים ד"ה אתם נצבים)

(3- העבודה הרוחנית של תקיעת שופר -

אמרו רז"ל אודות העבודה של ר"ה: 'אמר הקב"ה [לעם ישראל], אָמְרוּ לְפָנַי מַלְכוּת - שתמליכוני עליכם, 'זכרונות' - שיעלו זכרוניכם לפני לטובה, ובמה? בשופר', היינו שכל זה נפעל על ידי ענין השופר.

ומבואר בחסידות שהכוונה בזה היא לא רק לתקיעת שופר בגשמיות, אלא גם להעבודה הרוחנית של תקיעת שופר, שענינה עבודת התשובה (כלשון הרמב"ם שהרמז בתקיעת שופר הוא 'עורו ישנים כו', וחזרו בתשובה').

ובתשובה גופא, תקיעת שופר מורה על 'תשובה עילאה', דרגא נעלית בתשובה שתוכנה צעקה מעומק הלב, שמרוב הצער והמרירות אין ביכולתו לבטא זאת במילים, אלא צועק בקול פשוט. היינו, שריחוקו מה' נוגע לאדם עד עומק נקודת לבו ממש, במרירות עצומה מאד.

וזוהו בדוגמת קול השופר שהוא קול פשוט בלבד ללא כל תנועות וציור כלל. "וזוהו הטעם שקול השופר נקרא 'תקיעה' כיון שנקודת פנימית הלב היא 'תקועה' בלב בתכלית הפשיטות מבלתי תוכל להיות מורכבת בשכל ודעת, ומכל שכן לגלותה דביבור ואותיות" (ע"פ סידור עם דא"ח ד"ה אתם נצבים).

(ע"פ לקו"ת נצבים ד"ה אתם נצבים)

(4- איך יתכן שהקב"ה הוא 'מלך' על ישראל -

ידוע שהקב"ה הוא המלך של ישראל. ותמוה, כל ענין המלכות יתכן רק על אנשים כמו המלך, שמתייחסים אליו בערך מה, שהרי אין שייך מלוכה על אבנים (דומם) אילנות (צומח) או בהמות, אלא רק על מין הדמבר שבדוגמת המלך שייך מלוכה, אלא שמאחר שהמלך הוא איש מורם מעם, לכן הוא מלך עליהם. ולפי זה יש להבין: איך יתכן כל גדר המלוכה אצל הקב"ה, שאין

שום ערך ודמיון ח"ו בין כל הנבראים כולם עם הקב"ה, והיחס שלו הוא כמו להבדיל אדם ביחס לעצים ואבנים, שא"א לומר שהוא מלך עליהם. ואיך אפשר לומר שה' הוא 'מלך ישאל'?

אלא זהו ענין הברית אשר כרת ה' עם ישראל, 'לעברך בברית ה' אלקיך', שכמו 'ברית' בין שני אנשים, להבדיל, הוא קשר שאינו מבוסס ע"פ טעמים שכליים, שכל ענין הברית הוא, שגם אם יבוא מצב שע"פ שכל צריך להיות חלישות באהבתם, מכל מקום, מכריחים את עצמם להשאר באהבתם, כך הוא ענין ה'ברית' למעלה, שהקב"ה התקשר עם בני ישראל על אף שאין לו מקום בשכל והגיון.

ולכן, אף שאצל הקב"ה אין תפיסת מקום וערך לשום מציאות, להיותו למעלה באין ערוך מהכל, מכל מקום, ה' בעצמו התקשר עם ישראל, ובכך הם קשורים עם פנימיותו ועצמיותו ית' ו'מתייחסים' אליו.

ומצד ברית זו וקשר זה יתכן גדר המלכות על עמו, שלולי זאת אין ערך לבנ"י אצלו ית', ובמילא לא יתכן מלוכה עליהם. אך כעת שה' התקשר עם ישראל למעלה מטעם ודעת, יש להם תפיסת מקום אצלו ויכול להיות מלך עליהם (ע"פ לקו"ת נצבים ד"ה אתם נצבים)

(5- השפלת הקב"ה להחיות את כל העולמות ע"י העבודה של תקיעת שופר -

כתיב (תהלים קנ, א-ג) 'הללויה, הללו אל בקדשו, הללוהו ברקיע עוזו, הללוהו בגבורותיו, הללוהו כרוב גודלו, הללוהו בתקע שופר', ופירושו לפי פשוטו: הללו את ה', ואמרו: הללו את האל במקום קדשו, והוא עולם המלאכים; הללו אותו 'ברקיע עוזו' - הוא עולם הגלגלים, כי שם נראה חזקו של המקום; הללו את ה' בסיפור גבורותיו, והללו את ה' הרבה כמו שגודלתו מרובה, והללו אותו ע"י תקיעת שופר (ע"פ מצו"ד).

ביאור הענין ע"פ חסידות:

'אל בקדשו' מתייחס לקדושת הקב"ה עצמו, כפי שהוא 'קדוש' ומובדל מכל גדר העולמות.

'ברקיע עוזו' - 'רקיע' הוא מסך, ולמעלה ענינו הוא המסכים הרבים המעלימים ומסתירים על הקב"ה עצמו, "כמשל מי שלא יוכל להביט בגופה של שמש אלא דרך מסך דוקא" (סידור עם דא"ח), וכוונתם של העלמות אלו היא כדי שישפיע חיות לנבראים מאתו, שנדרש העלם על אין סופיותו כדי שיומשך הארה אלקית בלבד.

'בגבורותיו' - הם הצמצומים הרבים שמצמצמים 'הארה' אלקית זו שנמשכת ע"י בחינת ה'רקיע', שע"ז יגיע לכל נברא חיות מוגבלת לפי ערכו ותכונתו הפרטי.

'כרוב גודלו' - אחרי העלמות ('רקיע עוזו') וצמצומים ('גבורותיו') הנ"ל, מתהווה ריבוי עצם של עולמות ונבראים, וזהו 'כרוב גודלו' (ולא 'כגודל גודלו'), שמתייחס לריבוי הנבראים.

'בתקע שופר' - שכל הירידה וההשפלה הנ"ל של הקב"ה עצמו להחיות עולמות ונבראים מוגבלים, נעשה ע"י העבודה של תקיעת שופר, 'קול פשוט', היינו צעקה מפנימיות נקודת הלב על עוצם ריחוקו מה', שמעוררת למעלה במהותו ועצמותו ית' ('אל קדשו') שירד ויומשך למטה להחיות את כל העולמות, שיהיה 'מלך העולם'.

(ע"פ לקו"ת נצבים ד"ה אתם נצבים)

(6- 'תמים תהיה' - שיהיה 'תוכו כברו' למטה וע"ז גם למעלה -

כתיב 'תמים תהיה עם הוי' אלקיך', ואחד הפירושים בזה ע"פ חסידות הוא: 'תמים' הוא מלשון 'תמימות' ומתייחס לאדם ש'תוכו כברו' (ראה זהר פנחס דף רל, דע"א), היינו ש'פיו ולבו שווים', שפנימיותו (תוכו) הוא בהתאם לחיצוניותו (ברו), כי הפנימיות באה לידי ביטוי בהחיצוניות.

כלומר: שלא יעשה מצוות בדרך 'מצות אנשים מלומדה' - רק מפני שהורגל כך מנעוריו, שזהו בדרך קרירות וללא שום חיות והתלהבות, כי אם שיעשה המצוה ביגיעה ועמל מתוך עומק לבו, שרק אז הרי 'תוכו' - פנימיות לבו ונפשו אשר מעצם טבעם - להיותם 'חלק אלקה ממעל ממש' (תניא רפ"ב) - משתוקקים לדבקה בו יתברך, הוא 'כברו' - בהתאם לחיצוניותו, שגם במעשה בפועל הוא מלא חיות והתלהבות מכך שע"י קיום המצוות ניתן להתקשר עם ה'. ועל ידי זה הוא בבחינת 'תמים'.

והנה, על ידי זה עושה למעלה גם כן שיהיה 'תוכו כברו', פירוש, שיהיה יחוד הוי' ואלקים. כי הוי' מתייחס לאור אין סוף ב"ה עצמו, ואלקים מתייחס אל האור האלקי המצומצם שנמשך למטה להחיות העולמות. ולכן, בחינת 'אלקים' היא 'ברו' - חיצוניות האלקות - לגבי בחינת 'הוי' - פנימיות האלקות. וע"י שבאדם הוא 'תוכו כברו', נעשה גם כן למעלה ש'תוכו' - עצמות האלקות, יהיה 'כברו', שיאיר למטה בתוך החיות האלקית המצומצם המלובשת בתוך כל העולמות.

וזוהו 'תמים תהיה' - ע"י שהאדם הוא בבחינת 'תמים' - 'תוכו כברו', נעשה 'עם הוי' אלקיך' - יחוד הוי' ואלקים גם למעלה באלקות.

(ע"פ סה"מ תרל"ג ח"ב ד"ה כי ביום הזה יכפר)

(ע"פ סה"מ תרל"ג ח"ב ד"ה כי ביום הזה יכפר)